

Bugün milletlerarası şöhrete sahip bir yayın organı olan *Belleten*'de yerli araştırmacılar kadar yabancılar da yazılarının yayımlanmasını isterler. Bu istekte ilk sayısından itibaren kâğıt ve baskı kalitesinin hiç bozulmadan sürdürülmesinin de rolü büyüktür. 1972 yılına kadar çıkan otuz beş cildin (140 sayı) içindeki yazıların Adnan Erzi tarafından hazırlanan indeksi, bu ilmî derginin muhtevasının zenginlik ve çeşitliliğini açıkça ortaya koymaktadır.

*Belleten*'in ilk sayısından itibaren 1983 yılına kadar tek idarecisi ve sorumlusu, Türk Tarih Kurumu'nun genel sekreteri Uluğ İğdemir olmuştur. Onun titiz dik-katıyla bu dergi aynı kaliteyi koruyarak düzenli bir şekilde çıkmış, 1983'te kurumda yapılan değişiklikten sonra ise derginin idareciliğini Yaşar Yücel üstlenmiştir.

Türk arkeoloji ve tarih ilminin her kuşaktan mensuplarının ilmî araştırmalarına sayfalarını açan *Belleten*'de bazıları bir kitap hacminde olan önemli birçok makale çıkmıştır. *Belleten*'de Türk ve İslâm tarihi hakkında makaleleri olan Türk yazarlardan başlıcaları şunlardır: Mahmut Akok, Şinasi Altındağ, Münir Aktepe, İbrahim Artuk, Ahmet Ateş, Ömer Lütfi Barkan, Şerif Başstav, Bekir Sıtkı Baykal, Hikmet Bayur, Tevfik Bıyıklıoğlu, Adnan Erzi, Semavi Eyice, Tayyib Gökbilgin, Şemseddin Günaltay, Uluğ İğdemir, Halil İnalıcık, Abdülkadir İnan, Âfet İnan, E. Ziya Karal, Fuad Köprülü, Aptullah Kuran, Ercüment Kuran, Akdes Nimet Kurat, Zeki Oral, Bahaeddin Ögel, Gönül Öney, Tahsin Öz, Aydın Sayılı, Ali Sevim, Fevziye A. Tansel, Ahmed Temir, Osman Turan, Şerafettin Turan, Faik Reşit Unat, İ. Hakkı Uzunçarşılı, A. Süheyl Ünver, Şerefeddin Yaltkaya, Hüseyin Gazi Yurdaydın.

#### BİBLİYOGRAFYA :

*TTK Belleten*, I/1 (1937), Önsöz, s. 1-2; Uluğ İğdemir, "Atatürk ve Belleten", a.e., III/10 (1939), s. 355-356, iv. XCIX; a.mlf., "Belleten Yirmibeş Yaşında", a.e., XXV/100 (1961), s. 536-537; Ahmet Kuşat, "Belleten'de Çıkan Makalelerin Bibliyografyası", TV, III/17 (1958), s. 321-357 (*Belleten*'in 70. sayısına kadar çıkan sayılardaki yazıların indeksi); Adnan S. Erzi, *Belleten Dizini I: (Cilt I-XXV, Sayı 1-100)*, Ankara 1971; a.e. II: (*Cilt XXVI-XXXV, Sayı 101-140*), Ankara 1972; Semavi Eyice, "Uluğ İğdemir ve *TTK Belleten*", *Belleten*, XLIII/170 (1979), s. 393-396; Abdülkadir Özcan, "Tarih-i Osmanî Encümeni: Kuruluşu, Teşkilâtı ve Faaliyetleri" (*TOEM*, sy. 1-101, tıpkı basım, İstanbul 1988 içinde), s. 1-29.



SEMAVİ EYİCE

#### BELLÛTİ

(البوطى)

Ebü'l-Hakem Münzir b. Saîd  
b. Abdillâh el-Küzenî el-Bellûtî  
(ö. 355/966)

Endülüslü fakih ve edip.

Kurtuba yakınlarındaki Fahsülbellût'a nisbetle Bellûtî ve Küzne kabilesine nisbetle de Küzenî diye anılır. 265'te (878) doğduğunu ileri sürenler varsa da doğum tarihi olarak genellikle 273 (886) yılı kabul edilir. Endülüste Ubeydullah b. Yahyâ el-Leysî'den ve diğer tanınmış âlimlerden ders okuduktan sonra 920'de kırk ay süren bir hac yolculuğuna çıktı. Bu seyahatinde devrin birçok ünlü ilim adamıyla görüştü. Mekke'de İbnü'l-Münzir en-Nisâbü'rî'den mezhepler arası ihtilâflara dair *el-İsrâf 'alâ mezhebi'l-eş-râf* adlı eserini, Mısır'da Ebü'l-Abbâs İbn Vellâd'dan Halîl b. Ahmed'in *Kitâbü'l-'Ayn*'ini okudu. Yine Mısır'da nahiv âlimi Ebü Ca'fer en-Nehhâs ile görüştü.

Önce Mâride ve daha sonra es-Sugûrû's-şarkıyye kadılığı yapan Bellûtî, 950 yılında kâdilkudât ve Kurtuba'da Zehrâ Camii imam-hatibi olarak görevlendirildi. Vefatına kadar süren bu görevleri sırasında adaletli kararları, hak bildiği konularda kimseden çekinmeyen cesur tavırlarıyla ün yaptı. Ayrıca etkileyici bir hitabet gücü vardı. Endülüste ondan daha üstün bir hatip duyulmadığı rivayet edilir. Halife Nâsır - Lidînillâh'ın Bizans elçisini kabulü dolayısıyla düzenlenen bir törende âdet gereği konuşma yapmak için söze başlayan büyük Arap dâilcisi Ebü Ali el-Kâlî heyecanlanıp konuşmasını devam ettiremeyince Bellûtî hemen öne çıkıp irticâlen bir konuşma yapmış ve dinleyicilerin takdirini kazanmıştı.

Bellûtî münazara ve münakaşaya açık, Zâhirî mezhebine temayül gösteren ve mukallit olmayan bir fakihti; ancak kadı olarak bulunduğu mahkemelerde davaları Mâlikî mezhebine göre karara bağlardı. Bilhassa son döneme ait bazı eserlerde onun Mâlikî fakihi olarak zikredilmesi de bundan kaynaklanmış olmalıdır.

Zilkade 355'te (Kasım 966) vefat eden Bellûtî'nin cenaze namazını oğlu Abdülmelik kıldırılmıştır. 349 (960) veya 366'da (976) öldüğüne dair rivayetler de vardır.

Bellûtî'nin, Nâsır-Lidînillâh'ın huzurunda yaptığı meşhur konuşması ile bazı şiirleri kaynaklarda mevcut olup (bk. İbn Hâkân el-Kaysî, s. 239-244; Yâkût, XIX,

176-185) Humeydî de ona ait üç beyit zikretmiştir (*Cezvetü'l-muktebis*, s. 349). Çeşitli risâle ve hutbeleri yanında *el-İbâne 'an hakâ'iki'd-diâne*, *el-İnbâh 'ale'stinbâti'l-aḥkâm min Kitâbillâh* (*Aḥkâmü'l-Kur'ân*), *en-Nâsiḥ ve'l-mensûḥ* adlı eserleri çeşitli kitaplarda zikredilmekte ise de bunların zamanımıza kadar ulaşmış olup ulaşmadıkları bilinmemektedir.

#### BİBLİYOGRAFYA :

Muhammed b. Hâris el-Huşenî, *Ḳudâtü Ḳurtuba*, Kahire 1966, s. 120; İbnü'l-Faradî, *Târîḫü 'ulema' il-Endelüs*, Kahire 1966, II, 144-145; Humeydî, *Cezvetü'l-muktebis*, Kahire 1966, s. 348-349; İbn Hâkân el-Kaysî, *Maṭmaḥu'l-enfûs ve mesraḥu't-te'ennûs fî müleḫi ehli'l-Endelüs* (nşr. Muhammed Ali Şevâbîke), Beyrut 1403/1983, s. 237-259; Yâkût, *Mu'cemü'l-üdeba'*, XIX, 174-185; İbnü'l-Esir, *el-Kâmil*, VIII, 674; Zehebî, *A'lamü'n-nübelâ*, XVI, 173-178; Nübâhî, *Târîḫü ḳudâtü'l-Endelüs*, Beyrut 1400/1980, s. 66-75; Süyûtî, *Buḡyetü'l-vu'ât*, II, 301; Makkarî, *Nefḫu't-tîb*, I, 372-373; İbnü'l-İmâd, *Şezerât*, III, 17; Brockelmann, *GAL Suppl.*, I, 484; Sezgin, *GAS*, II, 683; İzzâhu'l-meknûn, I, 7; Mahlûf, *Şeceretü'n-nâr*, s. 90; Ziriklî, *el-A'lam*, VIII, 229; Kehlâl, *Mu'cemü'l-mu'elliḫin*, VIII, 8; Hayreddin Karaman, *İslâm Hukukunda İctihâd*, Ankara 1985, s. 115; Hâzım Abdullah Hıdr, "el-Ḳādî el-edîb Münzir b. Sa'îd el-Bellûtî", *Âdâbü'r-râfidîn*, IV, Musul 1972, s. 170-190.



ORHAN ÇEKER

#### BELON, Pierre

(ö. 1564)

Türk toplum hayatıyla ilgili  
bir seyahatnâme kaleme alan  
Fransız tabiat bilimcisi.

1517'de bugünkü Sarthe ilinin Le Mans şehri yakınında dünyaya geldi. Prusya'da Wittenberg Üniversitesi'nde botanik öğrenimi gördü. 1540'ta buradan mezun olduktan sonra Fransa Kralı I. François'nın en güvendiği devlet adamı olan Kardinal François de Tournon'nun himayesinde yetişti ve onun maddî yardımıyla



Pierre  
Belon